

Parengė LR Finansų ministerijos
Audito, apskaitos ir nemokumo valdymo departamentas,
2015 m. lapkričio 16 d. redakcija
(patikslinta 2016 m. sausio 18 d.)

REKOMENDACIJOS Nr. TR-1/2015-11(2)

DĖL ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ KODEKSO NUSTATYTA TVARKA PASKIRTŲ BAUDŲ BUHALTERINĖS APSKAITOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka paskirtų baudų buhalterinės apskaitos rekomendacijų (toliau – rekomendacijos) tikslas – pateikti galimus buhalterinius įrašus, susijusius su Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) tvarka skiriamų baudų (toliau – bauda) paskyrimu, baudos dydžio keitimu (pakeitimu viešaisiais darbais), išieškojimu, nuvertinimu ir pervedimu į biudžetą, baudą paskyrusiam viešojo sektoriaus subjekte, baudų surinkimą administruojančiame subjekte (t. y. Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) mokesčių fonde) ir valstybės bei savivaldybių išduose.

2. Rekomendacijos parengtos vadovaujantis ATPK, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų registro įstatymu, Administracinių teisės pažeidimų registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 1408, Baudų už administracinius teisės pažeidimus įskaitymo į biudžetą tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. kovo 8 d. nutarimu Nr. 335, ir viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS).

3. Baudą paskyręs viešojo sektoriaus subjektas į Administracinių teisės pažeidimų registrą (toliau – ATPR) įrašo duomenis apie kiekvieną paskirtą baudą atskirai pagal Administracinių teisės pažeidimų registro nuostatuose nurodytus reikiamus duomenis. Atsižvelgiant į tai, baudas skiriantys viešojo sektoriaus subjektai ATPR duomenis gali laikyti detaliuoju (analitiniu) apskaitos registru ir savo įstaigų buhalterinėje apskaitoje registruoti paskirtas baudas bendromis sumomis kiekvieno ataskaitinio laikotarpio (t. y. metų ketvirčio) pabaigoje arba pasirinktu dažnesniu periodiškumu.

4. VMI mokesčių fonde baudų buhalterinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną paskirtą baudą.

5. Valstybės ir savivaldybių išdai baudų pajamas ir gautinas sumas bei gautinų sumų nuvertėjimą registruoja pagal viešojo sektoriaus subjektų ir VMI mokesčių fondo jiems teikiamą informaciją, kaip nustatyta rekomendacijų IV skyriuje.

II SKYRIUS BAUDŲ BUHALTERINĖ APSKAITA BAUDĄ PASKYRUSIAME VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTE

6. Pagal 10-ojo VSAFAS „Kitos pajamos“ (nauja standarto redakcija 2016 m. sausio 12 d. finansų ministro įsakymu Nr. 1K-17) 7 punktą apskaičiuotas pajamas ir pervestinas pajamas savo finansinėse ataskaitose rodo tas viešojo sektoriaus subjektas, kuris yra atsakingas už tam tikrų sumų paskyrimą arba viešojo sektoriaus subjektas, dėl kurio veiklos atsiranda įplaukų į biudžetą. Pagal šio standarto 33 punktą baudų už administracinius teisės pažeidimus, kuriuos reglamentuoja ATPK kodeksas ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai dėl administracinių teisės pažeidimų, apskaičiuotas ir pervestinas pajamas bei susijusias sumas apskaitoje registruoja ir finansinėse ataskaitose rodo baudas paskyrę viešojo sektoriaus subjektai.

7. Baudas, paskirtas pagal administracinius nurodymus, registruoja tas viešojo sektoriaus subjektas, kurio pareigūnas surašė administracinio teisės pažeidimo protokolą su nurodymu.

8. Nutarimu paskirtas baudas buhalterinėje apskaitoje registruoja:

8.1. jeigu nutarimą administracinio teisės pažeidimo byloje priėmė viešojo sektoriaus subjekto pareigūnai – tas viešojo sektoriaus subjektas, kurio pareigūnai priėmė nutarimą;

8.2. jeigu nutarimą administracinio teisės pažeidimo byloje priėmė teismas arba administracinė komisija – tas viešojo sektoriaus subjektas, kurio pareigūnai surašė administracinio teisės pažeidimo protokolą;

8.3. jei nutarimą dėl administracinio teisės pažeidimo, kai protokolą nesurašomas, priima teismas arba administracinė komisija – tas viešojo sektoriaus subjektas, kurio pareigūnai užregistravo administracinį teisės pažeidimą ATPR.

9. Vadovaujantis kaupimo principu pajamos viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos uždirbamos. Atsižvelgiant į tai, ir į tai, kad pagal ATPR nuostatus informacija apie paskirtą baudą ATPR turi būti įregistruota ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo įregistruoti ATPR objektą į ATPR priėmimo, o jeigu surašomas popierinis procesinis dokumentas, ATPR objektas procesinio dokumento pagrindu įregistruojamas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo procesinio dokumento surašymo (duomenų pakeitimai į ATPR įrašomi ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo patikslintos informacijos gavimo), baudas paskyręs viešojo sektoriaus subjektas baudų pajamas pripažįsta to ataskaitinio laikotarpio, kurį bauda buvo paskirta ir informacija apie baudas buvo įvesta į ATPR, paskutinę dieną (nepriklausomai nuo to, kad detalijame registre (ATPR) baudų sumos galėjo būti / buvo užregistruotos anksčiau tą patį ataskaitinį laikotarpį.). Siekiant, kad ataskaitinio laikotarpio viešojo sektoriaus subjekto ir VMI mokesčių fondo informacija apie per ataskaitinį laikotarpį paskirtas baudas sutaptų kaip nustatyta rekomendacijų 25 punkte, ATPR ataskaita viešojo sektoriaus subjektuose ir VMI mokesčių fonde turi būti formuojama pasibaigus ketvirčiui kito ketvirčio 10 dieną (arba, jei ši diena yra nedarbo diena – pirmą darbo dieną einančią po 10 dienos) paskutinės ketvirčio dienos duomenimis. Kartu, jei baudą paskyrusio subjekto atsakingi asmenys vėluoja įvesti informaciją apie baudas į ATPR, turi apie tai informuoti subjekto buhalterį, nurodydami baudos paskyrimo datą ir sumą.

10. Baudą paskyrusio viešojo sektoriaus subjekto vadovo paskirtas asmuo (asmenys) nustatytu periodiškumu ir terminais teikia viešojo sektoriaus subjekto buhalterinę apskaitą tvarkančiam asmeniui ar padaliniui ATPR suformuotą ataskaitą (rekomenduojama ataskaitos forma nustatyta rekomendacijų priede) rekomendacijų 9 punkte nurodytos dienos duomenimis apie per ataskaitinį laikotarpį:

10.1. paskirtas baudų sumas;

10.2. baudų, kurių vykdymas ATPK nustatytais pagrindais nutrauktas, sumas;

10.3. baudų, kurios pakeistos viešaisiais darbais, sumas.

11. Pagal informaciją, gautą kaip nurodyta rekomendacijų 10 punkte, viešojo sektoriaus subjekto buhalterinėje apskaitoje registruojamos apskaičiuotos baudų pajamos bei pervestinos pajamos ir atitinkamai gautinos ir mokėtinos sumos – suma, lygia per ataskaitinį laikotarpį paskirtų baudų sumai atėmus baudų, kurių vykdymas ATPK nustatytais pagrindais nutrauktas, sumas ir baudų, kurios pakeistos viešaisiais darbais, sumas (rekomendacijų priede pateiktos ataskaitos formos 4 stulpelio suma).

Pavyzdys. Viešojo sektoriaus subjektas iš ATPR gauna informaciją, kad per 2015-07-01–2015-09-30 laikotarpį buvo paskirta 200 Eur baudų, tačiau per šį laikotarpį 40 Eur sumai baudų vykdymas ATPK nustatytais pagrindais nutrauktas, o 50 Eur sumai baudų pakeista viešaisiais darbais. Viešojo sektoriaus subjekto buhalterinėje apskaitoje 2015-09-30 dieną registruojama:

D 227xxxx Gautinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos 110 Eur (200 Eur – 40 Eur – 50 Eur)

K 751xxxx Apskaičiuotos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos 110 Eur ir

D 752xxxx Pervestinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos į valstybės biudžetą / 753xxxx Pervestinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos į savivaldybės biudžetą 110 Eur

K 695xxxx Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai 110 Eur

12. Gautinos baudų sumos ir atitinkami įsipareigojimai viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje iš karto nurašomi vadovaujantis 17-ojo VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 61, 62 ir 67 punktais, nes baudų perleidimas administruoti VMI mokesčių fondui (baudų administravimas paaiškintas rekomendacijų 13 punkte) laikomas finansinio turto ir įsipareigojimų perleidimu (šiuo atveju perleidžiant gautinų sumų ir atitinkamų įsipareigojimų administravimą VMI mokesčių fondui, netenkama ir gautinų sumų kontrolės, kartu ir reikalavimo teisės į šias sumas). Gautinos baudų sumos ir atitinkami įsipareigojimai pagal rekomendacijų 11 punkte pateiktą pavyzdį nurašomi 2015-09-30 dieną:

D 695xxxx Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai 110 Eur

K 227xxxx Gautinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos 110 Eur

III SKYRIUS BAUDŲ BUHALTERINĖ APSKAITA VMI MOKESČIŲ FONDE

13. Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 2 straipsnio 4 dalį ir 26 straipsnį baudas už administracinius teisės pažeidimus, paskirtas ATPK nustatyta tvarka, administruoja VMI. Baudų administravimas apima:

13.1. baudų sumų surinkimą ir baudų pervedimą į atitinkamą biudžetą Baudų už administracinius teisės pažeidimus įskaitymo į biudžetą tvarkos apraše nustatyta tvarka;

13.2. baudų išieškojimą ATPK nustatyta tvarka;

13.3. baudų sumokėjimo atidėjimą ar išdėstymą;

13.4. priverstinio išieškojimo inicijavimą, ir priverstinio išieškojimo priežiūrą teisės aktų nustatyta tvarka.

14. Pagal 10-ojo VSAFAS „Kitos pajamos“ 33 punktą viešojo sektoriaus subjektas, kuris yra atsakingas už sumų surinkimą ir pervedimą į biudžetą, bet jų nepaskiria, apskaitoje registruoja tik gautinas ir mokėtinas (pervestinas) sumas ir neregistruoja apskaičiuotų ir pervestinių pajamų. Atsižvelgiant į tai, paskirtų baudų sumos VMI mokesčių fondo buhalterinėje apskaitoje gali būti registruojamos:

D 227xxxx Gautinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos (iš pažeidėjo)

K 695xxxx Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai (biudžetui)

15. Gavus baudų įmokas gautinos baudų sumos VMI mokesčių fondo apskaitoje nurašomos, kartu iškeliant sukauptas pervestinas sumas į pervestinių sumų sąskaitas:

- D 24xxxxx Pinigai ir pinigų ekvivalentai*
K 227xxxx Gautinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos
D 695xxxx Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai
K 68xxxxx Pervestinos sumos

16. Pervedus baudos įmokas į biudžetus:

- D 68xxxxx Pervestinos sumos*
K 24xxxxx Pinigai ir pinigų ekvivalentai

17. VMI mokesčių fondas skaičiuoja gautinų sumų iš baudų nuvertėjimą savo apskaitos politikoje nustatyta tvarka (kaip ir kitoms gautinoms sumoms), kadangi reikalavimo teisė į šias sumas ir jų kontrolė priklauso VMI mokesčių fondui (rekomendacijų 12 ir 13 punktai). Baudų nuvertėjimo užregistravimas nepanaikina VMI pareigos išieškoti baudą.

18. Ar gautinos baudų sumos nėra nuvertėjusios, vertinama kiekvieno ataskaitinio laikotarpio (ne rečiau kaip kiekvieno metų ketvirčio) paskutinę dieną. Siekiant apskaičiuoti baudų nuvertėjimo sumą, nustatomas iš baudų gautinų sumų, kurių mokėjimo terminas praleistas, likutis, praleistas baudų mokėjimo terminas (dienų skaičius) ir į kokią baudų kategoriją pagal VMI mokesčių fondo taikomą apskaitos politiką patenka gautina suma. Baudos mokėjimo termino praleidimo dienos pradedamos skaičiuoti nuo baudos mokėjimo termino, nustatyto ATPK, pabaigos.

19. Nuvertėjimas apskaičiuojamas gautinų sumų pagal praleistą baudų mokėjimo terminą (dienų skaičių) likutį padauginus iš gautinų sumų nuvertėjimo procento.

20. Kadangi VMI mokesčių fondas neuždirba baudų pajamų, gautinų sumų nuvertėjimas ir pervestinių sumų į biudžetą sumažinimas gali būti registruojamas:

- D 8709xxx Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos*
K 227xxxx Gautinų sumų už konfiskuotą turtą, baudų ir kitų netesybų nuvertėjimas
D 695xxxx Kitų trumpalaikių įsipareigojimų vertės pokytis
K 8709xxx Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos

21. Jei kitą ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota baudų nuvertėjimo suma yra mažesnė už prieš tai apskaičiuotą, vadovaujantis 17-ojo VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 43 punktu, pagal kurį, jei per kitą ataskaitinį laikotarpį finansinio turto nuvertėjimo ar abejotinos skolos suma sumažėja, finansinio turto nuvertėjimo nuostoliai turi būti sumažinami arba panaikinami, mažinamos nuvertėjimo sąnaudos:

- D 227xxxx Gautinų sumų už konfiskuotą turtą, baudų ir kitų netesybų nuvertėjimas*
K 8709xxx Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos
D 8709xxx Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos
K 695xxxx Kitų trumpalaikių įsipareigojimų vertės pokytis

IV SKYRIUS

BAUDŲ BUHALTERINĖ APSKAITA VALSTYBĖS BEI SAVIVALDYBIŲ IŽDUOSE

22. Valstybės ir savivaldybių išdai baudų pajamas registruoja pagal atitinkamai A5 formoje, patvirtintoje finansų ministro 2011 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 1K-063, ir S4 formoje, patvirtintoje finansų ministro 2013 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. 1K-275, viešojo sektoriaus subjektų jiems teikiamą informaciją apie pervestinas baudų pajamas:

D 22xxxx Per vienus metus gautinos sumos

K 751xxxx Apskaičiuotos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos

23. Valstybės ir savivaldybių išdai pagal VMI mokesčių fondo jiems teikiamą informaciją (atitinkamai A1 formoje, patvirtintoje finansų ministro 2011 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 1K-063, ir S1 formoje, patvirtintoje finansų ministro 2013 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. 1K-275) apie paskirtas ir į VMI sumokėtas baudas registruoja gautinų sumų apmokėjimą ir nuvertėjimą:

D 8709xxx Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos

K 22xxxx Per vienus metus gautinų sumų nuvertėjimas

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Pagal 10-ojo VSAFAS „Kitos pajamos“ 40 punktą viešojo sektoriaus subjektai, kurie buhalterinėje apskaitoje registruoja ir finansinėse ataskaitose rodo baudų (ir kitas standarte nurodytas) pajamas, finansų ministro nustatyta arba tarpusavyje suderinta tvarka teikia išteklių ir (arba) mokesčių fondams informaciją, kuri reikalinga mokesčių, rinkliavų, kitoms pajamoms ir su šiomis pajamomis susijusioms sumoms registruoti jų buhalterinėje apskaitoje ir rodyti finansinėse ataskaitose.

25. Siekiant, kad informacija apie per ataskaitinį laikotarpį paskirtas ir į ATPR įvestas baudas viešojo sektoriaus subjekte ir VMI mokesčių fonde sutaptų, viešojo sektoriaus subjektas informaciją apie baudas teikia VMI mokesčių fondui pasibaigus kiekvienam ataskaitiniam laikotarpiui, bet ne vėliau kaip per 15 darbo dienų pagal priede pateiktą formą. VMI mokesčių fondas šią informaciją suderina ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jos gavimo, t. y. esant neatitikimų tarp viešojo sektoriaus subjekto ir VMI mokesčių fondo baudų likučių, VMI informuoja viešojo sektoriaus subjektą. Viešojo sektoriaus subjektas derina savo buhalterinėje apskaitoje per ataskaitinį laikotarpį užregistruotą pervestinių pajamų sumą su VMI mokesčių fonde per ataskaitinį laikotarpį užregistruotomis gautinomis baudų sumomis (įsigijimo savikaina).

26. VMI mokesčių fondas kas ketvirtį teikia informaciją apie baudų nuvertėjimą valstybės išdui (A1 formoje) ar savivaldybės išdui (S1 formoje).

27. Baudą paskyręs viešojo sektoriaus subjektas VSAKIS derina pervestinas baudų pajamas su valstybės ir savivaldybių išdais. VMI mokesčių fondas derina pinigų srautus ir mokėtiną sumą – su valstybės ir savivaldybių išdais.

28. Iki 2015 m. liepos 1 d. paskirtos baudos į ATPR neperkeliamos. Šių baudų buhalterinė apskaita tvarkoma pagal VMI mokesčių fondo ir viešojo sektoriaus subjekto buvusią apskaitos politiką. Baudų likučius iki 2015 m. liepos 1 d. viešojo sektoriaus subjektai ir VMI mokesčių fondas derina iki šių rekomendacijų įsigaliojimo taikytą tvarka.

29. Nuo 2015 m. liepos 1 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d. galimas pereinamasis laikotarpis tvarkant baudų buhalterinę apskaitą, t. y. galimi pateisinami nukrypimai nuo rekomendacijų. Pereinamuoju laikotarpiu VMI mokesčių fondas gali neskaičiuoti ir neteikti valstybės ir savivaldybių išdams informacijos apie baudų nuvertėjimą, kaip nustatyta rekomendacijų 17–21, 26 punktuose. Kartu baudų nuvertėjimo sąnaudos gali būti neužregistruotos valstybės ir savivaldybių išduose (rekomendacijų 23 punktą). Nuo 2016 m. sausio 1 d. baudos ir su jomis susijusios sumos viešojo sektoriaus subjektų, VMI mokesčių fondo ir valstybės ir savivaldybių išdų buhalterinėje apskaitoje registruojamos kaip nustatyta rekomendacijose.

Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka
paskirtų baudų buhalterinės apskaitos rekomendacijų
priedas

(Baudų pokyčio ataskaitos forma)

(viešojo sektoriaus subjekto pavadinimas, kodas)

BAUDŲ POKYTIS PER _____ METŲ _____ KETVIRTĮ

Nr.
(data)

(sudarymo vieta)

Per ataskaitinį laikotarpį paskirtų baudų suma	Baudų, kurių vykdymas ATPK nustatytais pagrindais nutrauktas, suma	Baudų, kurios pakeistos viešaisiais darbais, suma	Per ataskaitinį laikotarpį paskirtų baudų balansinė vertė (1-2-3)
1	2	3	4

(vadovo ar jo įgalioto asmens pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) ar jo
įgalioto asmens pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)